

Βρυξέλλες, 1 Ιουλίου 2021
(OR. en)

Διοργανικός φάκελος:
2021/0171(COD)

10382/21
ADD 3

CONSOM 148
MI 521
COMPET 527
EF 232
ECOFIN 680
DIGIT 84
CODEC 1021
CYBER 198

ΔΙΑΒΙΒΑΣΤΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Αποστολέας:	Για τη Γενική Γραμματέα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, η κα Martine DEPREZ, Διευθύντρια
Ημερομηνία Παραλαβής:	1 Ιουλίου 2021
Αποδέκτης:	κ. Jeppe TRANHOLM-MIKKELSEN, Γενικός Γραμματέας του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης
Αριθ. εγγρ. Επιτρ.:	SWD(2021) 171 final
Θέμα:	ΕΓΓΡΑΦΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΤΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΗΣ ΕΚΘΕΣΗΣ ΕΚΤΙΜΗΣΗΣ ΕΠΙΠΤΩΣΕΩΝ που συνοδεύει το έγγραφο Πρόταση ΟΔΗΓΙΑΣ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ σχετικά με την καταναλωτική πίστη

Διαβιβάζεται συνημμένως στις αντιπροσωπίες το έγγραφο - SWD(2021) 171 final.

συνημμ.: SWD(2021) 171 final

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ
ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Βρυξέλλες, 30.6.2021
SWD(2021) 171 final

ΕΓΓΡΑΦΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΤΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ
ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΗΣ ΕΚΘΕΣΗΣ ΕΚΤΙΜΗΣΗΣ ΕΠΙΠΤΩΣΕΩΝ

που συνοδεύει το έγγραφο

**Πρόταση ΟΔΗΓΙΑΣ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ
ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ**

σχετικά με την καταναλωτική πίστη

{COM(2021) 347 final} - {SEC(2021) 281 final} - {SWD(2021) 170 final}

Δελτίο συνοπτικής παρουσίασης
Εκτίμηση των επιπτώσεων σχετικά με την αναθεώρηση της οδηγίας για την καταναλωτική πίστη (2008/48/EK)
A. Ανάγκη ανάληψης δράσης
Ποιο είναι το πρόβλημα και γιατί αποτελεί πρόβλημα σε επίπεδο ΕΕ;
Λαμβανομένων υπόψη των εξελίξεων στην αγορά, την τεχνολογία και τη συμπεριφορά των καταναλωτών από την έκδοση της οδηγίας και μετά, οι καταναλωτές που συνάπτουν δάνεια αντιμετωπίζουν ζημία που θα μπορούσε να αποφευχθεί. Εκτιμάται ότι έως και 46 εκατομμύρια άνθρωποι πλήττονται από διάφορα προβλήματα που συνδέονται με βασικές διατάξεις της οδηγίας. Επιπλέον, οι επιχειρήσεις αντιμετωπίζουν φόρτο και κόστος λόγω της ασάφειας διαφόρων υποχρεώσεων, γεγονός που μειώνει την ανταγωνιστικότητα στην εσωτερική αγορά της ΕΕ για την καταναλωτική πίστη, όπως επιβεβαιώθηκε από την αξιολόγηση της οδηγίας που δημοσιεύτηκε το 2020 [SWD(2020) 254 final], δυσχεραίνοντας την πρόσβαση των καταναλωτών σε διασυννοριακές πιστώσεις και την παροχή από τις επιχειρήσεις τέτοιων πιστώσεων. Τα προβλήματα επιδεινώνουν η εμφάνιση νέων προϊόντων υψηλού κινδύνου και νέων φορέων της αγοράς που δεν υπόκεινται σε (σαφείς) ρυθμίσεις. Σε συνδυασμό με την ελλιπή ενημέρωση των καταναλωτών, η κατάσταση οδηγεί σε πρακτικές εκμετάλλευσης της κατάστασης και των τάσεων στη συμπεριφορά των καταναλωτών, σε πιστώσεις που χορηγούνται χωρίς ενδελεχή αξιολόγηση της πιστοληπτικής ικανότητας των καταναλωτών και σε καταναλωτές που ωθούνται εύκολα σε υπερχρέωση λόγω ατομικών περιστάσεων ή συστημικών οικονομικών διαταραχών. Εάν δεν αναληφθεί δράση, οι κύριοι υποκείμενοι παράγοντες των προβλημάτων, δηλαδή η ψηφιοποίηση, οι εξελίξεις στη συμπεριφορά των καταναλωτών, η έλλειψη σαφήνειας ορισμένων διατάξεων της οδηγίας, οι ανεπαρκείς ρυθμίσεις για τη διασφάλιση της ισότητας και η ανεπαρκής εναρμόνιση μεταξύ των κρατών μελών που οδηγεί σε ατελή ανταγωνισμό, θα εξακολουθήσουν να αποτελούν ζητήματα που δεν αντιμετωπίζονται όπως πρέπει. Ως εκ τούτου, τα προβλήματα που έχουν εντοπιστεί θα συνεχίσουν να πλήττουν τους ενδιαφερομένους, πιθανώς ακόμη και σε αυξανόμενη κλίμακα, λαμβανομένων υπόψη των τάσεων της αγοράς στις οποίες οδηγεί η πρόοδος της ψηφιοποίησης.
Τι θα πρέπει να επιτευχθεί;
Οι γενικοί στόχοι της αναθεώρησης της οδηγίας είναι η μείωση της ζημίας και των κινδύνων για τους καταναλωτές κατά τη σύναψη δανείων σε μια μεταβαλλόμενη αγορά, καθώς και η διευκόλυνση της διασυννοριακής παροχής καταναλωτικής πίστης και η ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας της εσωτερικής αγοράς. Οι στόχοι αυτοί συνάδουν με τους αρχικούς στόχους της οδηγίας.
Ποια είναι η προστιθέμενη αξία της δράσης σε επίπεδο ΕΕ (επικουρικότητα);
Λαμβανομένων υπόψη των εξελίξεων από την έκδοση της οδηγίας και μετά, ιδίως των διαφορετικών προσεγγίσεων που ακολούθησαν τα κράτη μέλη, η βελτίωση του ισχύοντος κανονιστικού πλαισίου μπορεί να επιτευχθεί μόνο με την ανάληψη δράσης σε επίπεδο ΕΕ. Η δράση σε επίπεδο ΕΕ θα εξασφαλίσει ένα συστηματικά υψηλό επίπεδο προστασίας των καταναλωτών και ένα σαφές και πιο εναρμονισμένο νομικό πλαίσιο για τις επιχειρήσεις, μειώνοντας τα εμπόδια για την παροχή πιστώσεων σε άλλα κράτη μέλη (μέσω της απευθείας διασυννοριακής παροχής ή μέσω της σύστασης θυγατρικών). Με την ψηφιοποίηση και τη δυνητική είσοδο στην αγορά πιστώσεων νέων ψηφιακών παικτών, η διασυννοριακή παροχή πιστώσεων αναμένεται να αυξηθεί, γεγονός που σημαίνει, αφενός, ότι θα υπάρξει μεγαλύτερη ανάγκη για κοινούς, κατάλληλους για την ψηφιακή εποχή ενωσιακούς κανόνες και, αφετέρου, ότι οι κανόνες

αυτοί θα μπορούν να συμβάλλουν αποτελεσματικότερα στην επίδιωξη των στόχων πολιτικής της ΕΕ.
Β. Λύσεις
Ποιες είναι οι διάφορες επιλογές για την επίτευξη των στόχων; Υπάρχει προτιμώμενη επιλογή ή όχι; Αν όχι, γιατί;
Οι επιλογές που αξιολογήθηκαν για την επίτευξη των στόχων είναι οι εξής: το σενάριο της μη πραγματοποίησης καμίας αλλαγής πολιτικής (επιλογή 0 — βασικό σενάριο)· ένα σενάριο μη κανονιστικής παρέμβασης (επιλογή 1)· ένα σενάριο στοχευμένης τροποποίησης της οδηγίας, με έμφαση μόνο στην αύξηση της σαφήνειας και της αποτελεσματικότητας των ισχυουσών διατάξεων (επιλογή 2)· και ένα σενάριο εκτενούς τροποποίησης της οδηγίας, ώστε να συμπεριληφθούν νέες διατάξεις που ευθυγραμμίζονται με το υφιστάμενο ενωσιακό κεκτημένο (επιλογή 3α) ή να συμπεριληφθούν νέες διατάξεις που βαίνουν πέραν του υφιστάμενου ενωσιακού κεκτημένου (επιλογή 3β). Με βάση τη διενεργηθείσα αξιολόγηση, η προτιμώμενη επιλογή είναι η επιλογή 3α, συμπληρούμενη με ορισμένα οικονομικώς αποδοτικά μέτρα ληφθέντα από άλλες επιλογές.
Ποιες απόψεις διατύπωσαν οι διάφοροι ενδιαφερόμενοι φορείς; Ποιος υποστηρίζει την κάθε επιλογή;
Οι οργανώσεις καταναλωτών τάσσονται υπέρ της εκτεταμένης αναθεώρησης της οδηγίας (επιλογές 3α και 3β). Οι εθνικές αρχές υποστηρίζουν γενικώς τη νομοθετική τροποποίηση (επιλογές 2, 3α και 3β), με ορισμένα κράτη μέλη να τάσσονται υπέρ μιας εκτεταμένης νομοθετικής αλλαγής για την αντιμετώπιση όλων των προβλημάτων που έχουν εντοπιστεί (επιλογές 3α ή 3β). Οι περισσότεροι φορείς του κλάδου τάσσονται υπέρ της μη κανονιστικής παρέμβασης (επιλογή 1) ή υπέρ στοχευμένων αλλαγών στην οδηγία (επιλογή 2) για την προσαρμογή της στις εξελίξεις της ψηφιοποίησης.
Γ. Επιπτώσεις της προτιμώμενης επιλογής
Ποια είναι τα οφέλη της προτιμώμενης επιλογής (ειδιάλλως, των κυριότερων επιλογών);
Η προτιμώμενη επιλογή θα ήταν πολύ αποτελεσματική όσον αφορά την επίτευξη των στόχων της πρωτοβουλίας, θα διασφάλιζε υψηλό επίπεδο συνεκτικότητας με το ενωσιακό δίκαιο και θα ήταν αποδοτική όσον αφορά τις οικονομικές και κοινωνικές επιπτώσεις που αξιολογήθηκαν. Εκτιμάται ότι θα έχει θετικό αντίκτυπο στην προστασία των καταναλωτών, ότι θα οδηγήσει σε μείωση της ζημίας που υφίστανται οι καταναλωτές και ότι θα επιφέρει οφέλη όσον αφορά την εμπιστοσύνη και τη συμπερίληψη των καταναλωτών. Η προτιμώμενη επιλογή είναι πιθανό να προαγάγει την ισότητα των όρων ανταγωνισμού εντός και μεταξύ των κρατών μελών, χάρη στη μείωση του κατακερματισμού του ισχύοντος νομικού πλαισίου. Τα ποσοτικοποιημένα μέτρα στο πλαίσιο της προτιμώμενης επιλογής θα συνεπάγονταν μείωση της ζημίας των καταναλωτών κατά περίπου 2 δισ. EUR κατά την περίοδο 2021-2030, επιπλέον των οφελών από τα μέτρα για την παροχή συμβουλών για χρέη και τα ανώτατα όρια για το ΣΕΠΕ / τα επιτόκια, που θεωρούνται ιδιαίτερα επωφελή για τους καταναλωτές και την κοινωνία. Επιπλέον, τα ανωτέρω μέτρα θα επιφέρουν μείωση του φόρτου για τις επιχειρήσεις, χάρη στη βελτίωση της σαφήνειας του νομικού πλαισίου, την απλούστευση των απαιτήσεων πληροφόρησης για τη διαφήμιση σε ραδιοφωνικούς σταθμούς (14 εκατ. EUR) και την προσαρμογή των απαιτήσεων πληροφόρησης για ψηφιακή χρήση.
Ποιο είναι το κόστος της προτιμώμενης επιλογής (ειδιάλλως, των κυριότερων επιλογών);
Οι πάροχοι πιστώσεων θα επωμιστούν το μεγαλύτερο μέρος του κόστους εφαρμογής της νέας οδηγίας, ενώ ορισμένα μέτρα (π.χ. τα ανώτατα όρια) θα είναι πιο δαπανηρά για τους παρόχους που σήμερα προσφέρουν

προϊόντα που δεν καλύπτονται από την οδηγία. Το κόστος των ποσοτικοποιημένων μέτρων για τις τράπεζες εκτιμάται ότι κυμαίνεται μεταξύ 1,4 και 1,5 δισ. EUR. Αν και δεν είναι δυνατόν να προσδιοριστεί ο ακριβής βαθμός στον οποίο θα συμβεί, αναμένεται ότι το κόστος θα μετακυλιστεί στους καταναλωτές.
Ποιες είναι οι επιπτώσεις στις ΜΜΕ και στην ανταγωνιστικότητα;
Δεν εντοπίστηκαν σημαντικές επιπτώσεις ειδικά για τις ΜΜΕ και, ως εκ τούτου, οι εν λόγω επιπτώσεις δεν έχουν αξιολογηθεί χωριστά. Τα προτεινόμενα μέτρα θα έχουν μεγαλύτερο αντίκτυπο στους παρόχους πιστώσεων που επί του παρόντος προσφέρουν μη ρυθμιζόμενα προϊόντα. Ορισμένοι από αυτούς μπορεί ακόμη και να εξαφανιστούν από την αγορά αν δεν προσαρμόσουν τα υφιστάμενα επιχειρηματικά μοντέλα τους, τα οποία συχνά συνεπάγονται σημαντικούς κινδύνους για τους καταναλωτές και τα οποία δεν θα είναι πλέον κερδοφόρα βάσει των νέων κανόνων.
Θα υπάρξουν σημαντικές επιπτώσεις στους εθνικούς προϋπολογισμούς και στις εθνικές διοικητικές αρχές;
Οι προτεινόμενες νομοθετικές τροποποιήσεις αναμένεται να προκαλέσουν μέτριο κόστος για τις ενωσιακές και τις εθνικές αρχές (περίπου 3 εκατ. EUR). Ωστόσο, το κόστος θα είναι ως επί το πλείστον εφάπαξ, ενώ τα οφέλη θα είναι διαρκή. Επιπλέον, η βελτίωση της σαφήνειας του νομοθετικού πλαισίου αναμένεται να διευκολύνει την επιβολή της νομοθεσίας, γεγονός που εντέλει θα έχει θετικό αντίκτυπο. Η παροχή υπηρεσιών παροχής συμβουλών για χρέη σε όλα τα κράτη μέλη θα απαιτούσε ποσά άνω των 20 εκατ. EUR ετησίως. Ωστόσο, κάθε ευρώ που δαπανάται για την παροχή συμβουλών για χρέη εκτιμάται ότι αποφέρει μεταξύ 1,4 και 5,3 EUR σε αντίστοιχα οφέλη, τα οποία συνίστανται κυρίως στην αποφυγή του κοινωνικού κόστους της υπερχρέωσης.
Θα υπάρξουν άλλες σημαντικές επιπτώσεις;
Η πρωτοβουλία αναμένεται να έχει αμελητέα επίδραση στις περιβαλλοντικές επιπτώσεις (π.χ. στον περιβαλλοντικό κίνδυνο ή την κλιματική αλλαγή) και, ως εκ τούτου, αυτές δεν αξιολογήθηκαν. Η πρωτοβουλία δεν αναμένεται να έχει άλλες σημαντικές επιπτώσεις.
Αναλογικότητα
Σύμφωνα με την αρχή της αναλογικότητας, τα προτεινόμενα μέτρα δεν υπερβαίνουν το αναγκαίο για την επίτευξη των στόχων. Η προτιμώμενη επιλογή συνεπάγεται υψηλό κόστος για τους παρόχους, αλλά αποτελεί επίσης μια φιλόδοξη και ανθεκτική στον χρόνο προσέγγιση που θα οδηγήσει σε ακόμη μεγαλύτερα οφέλη για τους καταναλωτές και την κοινωνία.
Δ. Παρακολούθηση
Πότε θα επανεξεταστεί η πολιτική;
Η Επιτροπή θα παρακολουθεί την εφαρμογή της αναθεωρημένης οδηγίας, αν εγκριθεί, μετά την έναρξη ισχύος της. Στο σχέδιο πρότασης θα συμπεριληφθεί δέσμευση για την αξιολόγηση των επιπτώσεων της νέας νομοθεσίας. Η Επιτροπή θα είναι κυρίως υπεύθυνη για την παρακολούθηση του αντικτύπου της οδηγίας, με βάση τα στοιχεία που θα παρέχουν οι αρχές των κρατών μελών και οι πάροχοι πιστώσεων, τα οποία θα βασίζονται, στο μέτρο του δυνατού, σε υφιστάμενες πηγές δεδομένων, ώστε να αποφεύγεται η πρόσθετη επιβάρυνση των διαφόρων ενδιαφερόμενων μερών.